

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Tompá Mihály-utca 10. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás. Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.</p>	<p>Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN. Kiadó laptulajdonos: ID. RÁBELY MIKLÓS.</p>	<p>Az előfizetés díja: Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona. Egyes szám ára: 20 fillér. A hirdetés díja: Egy háromhasábos petitsor térfogata 20 fillér. Nyilttér sora 50 fillér.</p>
---	---	--

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni szíveskedjenek.
A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Világháború.

A mi dolgunk olyan bámulatosan jól folyik az orosz harcstéren, hogy a felületes, könnyen hívó emberek már emiatt kezdenek kétségbeesni. Az ellenfél azt kürtölte világgá, hogy most ismételné fogja az 1812-iki hadjárat visszavonulását, a mikor a derék öreg Kutusow mindenütt visszavonult Napoleon előtt és beengedte kardesapás nélkül Moszkvába, alvezérei pedig és az akkor még ezárhú orosz nép mindent elpusztítottak Napoleon seregei előtt, úgy hogy Napoleon kénytelen volt óriási seregével (félmillió fölül) a legkedvezőtlenebb téli időben visszavonulni Moszkvából, mert az öreg Kutusow nem akart vele megütközni. Így azután Napoleonnak éhező és fázó seregeit akkor pusztították az oroszok, a mikor országukból kivonult. Ez a dolog azonban nem ismétlődik meg mindig, már csak azért sem, mert a német hadvezéreknek van annyi eszük, hogy tudják: mi hibát követett el Napoleon száz év előtt? és nem fognak hasonló kelepezébe belemenni. Azután meg a mai hadviselés, kivált német vezetés alatt, egészen másként megy, mint Napoleon idejében. Most a német-osztrák magyar seregek több milliós csapatai nem egy ponton hatolnak be Oroszország belsejébe, hanem a Rígai öböltől Besszarábiáig egy hosszú vonalon, amely lehet 1200 kilométer, vagy több is; ezen mennek előre többnyire lassan, biztosan, utánuk építik a vasutakat, építenek új országutakat a járhatatlan síkságokon, a trén utánuk visz minden szükséges felszerelést. Ebben a dologban a német hadvezetés mintaszerű pontossággal jár el és a mieink is sokat tanultak már a németektől.

Ezért aztán semmi alapjuk nincs a kétségbeesőknek, akik megijednek az entente lapok lármáján. Hiszen azok mivel biztassák népeiket a lármán kívül, ha sehol sem tudnak győzni?!

Egy nyi győzelem után lehet még egy kicsit várni, míg az entente megpuhul s a béke gyümölcse jól megéri!

Az elmúlt héten, lapunk zárta óta az északi fronton Olita várát foglalták el a német seregek és így már csak a litvániai Grodno maradt meg a határvédő várvonalból az oroszok birtokában. De éppen Grodno alatt áll már Hindenburg serege és így Grodnóval sem sokáig dicsekedhetnek.

Alig láttak ezek a sorok nyomdafestéket, már jött a jelentés arról, hogy Grodno várát bevették a német seregek.

A front legészakibb részein, Riga és Fridrichstadt mellett áll a német hadsereg, tehát uralkodni kezd a Duna folyó torkolatvidékein, míg a flotta a rigai öbölben biztosítja az uralmat, sőt Ösel és Dagó szigeteket elfoglalásával a Finn öbölbe készíti elő a maga útját.

Innen keletre, Dünaburg (oroszul Dvinszk) megerősített város és fontos vasuti állomás felé közeledik Below német serege.

Grodnón túl, illetőleg Kovnótól kiindulva, már Vilna kö-

zelébe jutottak a németek és így jól elébe kerültek az orosz centrumnak, amely Gallwitz, Scholtz, Lipót bajor nagyherceg, Mackensen, Kövess, József Ferdinánd főherceg, Woyrsch seregeitől üldözöttve a bielosztki őserdők tájain eviczkél vagy Minszk felé próbál menekülni, de ebben az útjában már Kobrinon jóval túl üldözik seregeink.

A jelentésekből kitűnik, hogy Linsingen tábornok is ott operál már Breszt Litovszk körül, pedig még néhány héttel előbb Kelet Galicziában volt a Dayeszter és a Zlota Lipa partjain.

Ugy látszik, a vasutak kiépítése lehetővé tette a gyors csapateltolásokat a mi részünkről.

Az osztrák-magyar seregek sem pihennek azonban a Bug partján túl és Kelet Galicziában. Breszt-Litovszk elfoglalása után Wladimir-Volinszkij felől megindultak Volhíniában Puchallo tábornok seregei Luck vára felé és azt csütörtökre el is foglalták s evvel elkezdődött a volhíni híres várháromszög elvesztése, még Dubno és Rovno az oroszoké. De a Zlota Lipa partján is megindult a támadó művelet. Áttörték az orosz frontot és az oroszok egyszerre a Strypa folyóig hátráltak sok veszteséggel, de 2 nap múlva onnan is kikergették őket derék seregeink. Ugy, hogy most már Bródy és Tarnopol városok visszavétele sincs messze és Galicziából nemsokára kiverik az utolsó orosz is. A besszarábi—bukovinai határon egyelőre esend van.

Legújabb jelentés szerint Brodyba bevonultak Böhm Ermolli tábornok seregei és Tarnopol visszafoglalása is rövidesen megvalósul és már a Sereth folyóig nyomták az orosz sereget.

Ezek után egész Lengyelországot elvesztette az orosz minden várával, el Kurlandot és Litvánia nagy részét s most Poléziában és Volhíniában folyik a harc, nemsokára talán Besszarábiában is. A leigázott nemzetek felszabadulásáról szóló álom teljesedni kezd.

Az orosz hadsereg romjaira pedig lehet, hogy végső pusztulás vár, mert ma már utol lehet érni a menekülő seregeket, a melyek a döntő ütközetet kerülik. Óriási koncepczióju terv kezd kidomborodni a szövetségesek mozdulataiból, a melynek során alighanem elveszít Oroszország azt, a mit százötven év óta hódított, lepad vagy 50 millió emberrel és teljesülhet az, amit a háboru elején mondott Nikolajevics nagyherceg, hogy vagy legyen az oroszé minden: ami szláv, vagy veszítsen el mindent ami nem moszkovita. A győzelmek az utóbbira mutatnak. — Ez a helyes: legyen ázsiai, a mi Ázsiába való vadságánál fogva. Hiszen eléggé érezték a szerencsétlen népek az orosz hadsereg ázsiai barbárságát, mikor itt járt közelünkben és most menekülésében a saját népének asszonyait és gyermekeit kergetik oda a mi fegyvereink elé védelmül. Ki volna ilyen hitvány és gyáva a mi európai érzületünk szerint? Az ilyen hadseregen nincs mit sajnálni. — Az ilyen birodalom felbomlása mindenkire csak kívánatos lehet.

Az orosz seregek május elseje óta másfél millió embert veszítettek. Ebből 1.100.000 hadifogságba jutott, a többi halott vagy sebesült. Ágyukban elfoglaltak közülük 2500-nál többet, gépfegyvert is vagy 2000 darabot, 12 erős várat, municziót, élelmiszert megszámlálhatatlan mennyiségben. — Ez az óriási veszteség mutatja, hogy az orosz hadsereg sorsa már meg van pecsételve. További küzdése csak vergődés.

Az olasz harctéren ujabban Tirol határán, Tolmeinnél és Flitschnél történt kevesebb esemény. Az újabb olasz támadások is teljesen és nagy veszteséggel végződtek. — Legujabban itt is teljes csend állott be.

A francia harctéren szintén alig mutatkozott némi esemény, ott is feltűnő csend volt a múlt héten. Nehány lövészárkot és dombot visszafoglaltak a németek.

Az angol hajók közül meglehetősen számmal súlyosítottak el ismét a németek.

A Dardanelláknál az entente igen nagy veszteségeket szenvedett a multkori harcokban. A jelentések szerint 40000 embere pusztult el ismét. Most már olasz csapatok is mentek a vágóhidra.

Egyéb török harctereken kevesebb az esemény.

Békeakciók és békeóhajtások hire sokszor jön a semleges külföldről és az entente országokból, úgy hogy majd végre is előbb-utóbb lesz valami sikerük ezeknek is mindenki öröme. A mi győztes seregeink is ennek gyorsabb bekövetkezésén munkálkodnak.

Iskolai év elején.

Most folynak az iskolákba a beiratások országszerte, nálunk is vezetik a szülők legföltettebb kincseiket, kedves gyermekeiket az iskolák igazgatói és tanítói elé, hogy a jövő iskolai évre azok gondjaira bizzák fejlődő gyermekeik szellemi, lelki vezetését.

TÁRCZA.

Azt gondoltam...

Azt gondoltam, hogy megremeg,
Ha megtudja: „Harcba megyek!”
Csalódva, némán néztem rája:
Nevetett, lángolt szeme párja.
Búcsút mondtam, ő nem szólt többet,
Csak annyit, hogy: „Isten áldja!”

Azt gondoltam, hogy nem szeret,
Mikor elhagytam a kertet...
Csalódva néztem vissza rája:
Könnyektől ázott szemepárja.
Rózsát dobált és nem szólt többet,
Csak annyit, hogy: „Isten áldja!”

Áldás.

A természet zibong, feltör csodás hangja,
Húrja rezdül, pattan a csodás lyrának.
Napsugár mosolyban, eső harmatában
A nimfák és faunok deli tánczot járnak,
Szép vagy nagy természet, szép vagy magyar
[Honom!
Nyugodjék az áldás halmodon, hantodon!

Kint a mezőn dolgoz népi csapatja,
Dallal, reménységgel indul a munkának;
El nem hagyja addig, amíg kelet felől
A földre az estnek fátylas árnyai szállnak.
Mit mondjak rád kedves magyar Népem?
Te legyél Istennek csillaga az égen!

Száz meg száz fejlődő gyermeket látunk mindkét nemből az iskolák megnyíló kapui felé özölneni. A legapróbbtól a legnagyobbig orgonasípszerű sorozatban látszanak a kultura nevelőháza felé indulni a szellemi fejlődésre váró kicsinyek és serdülő ifjak. Egyik része még alig tette le kis kezeiből a gyermekjátékokat; a másik része maholnap az élet gondjai után lát vagy fegyverrel cseréli föl a könyveket, ha a haza védőinek sorába hívják.

Nagy felelősség hárul azokra, akik ezeket a fejlődő értelmeket vezetni, nevelni fogják. Ettől a vezetéstől: a neveléstől, tanítástól függ később az ember egész szellemi élete. Ha ferde irányt vett a fejlődés, igen nehéz azt később helyes irányba visszafordítani.

Az embercsemete nevelése a legtöbb gondot igénylő művészet, sokkal nehezebb, sokkal fárasztóbb, sokkal felelősségteljesebb mint akármilyen más munka.

Az ember lelki élete számtalan apró, alig észrevehető finom szálból szövődik, amelyeket hasonló finom kapesok és rugók tartanak össze. Ezekre a nevelésben figyelemmel kell lennünk, mert ha egyiket-másikat elhanyagoljuk: egyoldaluvá lesz a gyermek lelki élete. Olyan lesz esetleg, mint a rosszul épített hajó, a mely vízre jutva, saját terhétől felborul.

Vannak — sajnos — elég nagy számmal ilyen ferdén nevelt emberek a társadalomban, akik a maguk egyoldalúságának szerencsétlen állapotában sanyalódnak. Ezek nyomoruságának oka a helytelen nevelés, amely nem volt tekintettel a lelki élet kellő egyensúlyozására. Mert nemcsak a tudománynak megtanulásában áll a szellemi élet, a lelki fejlődés, hanem vannak a léleknek a tudáson kívül más fontos összeköttetései is, mint a világgal és annak Teremtőjével való kapcsolatunk, embertársainkkal való kapcsolatunk, a társas életbe való beilleszkedésünk az erkölcsi jószág gyakorlása alapján. Emellett nem szabad elhanyagolni a test

Messze-messze, hol az erdő kéklík
Kipirult orczával megy egy deli csapat;
Nyomukban repdeső, himporos tündérek
Babér leveleket, virágot fakasztanak.
Kéklő magyar csapat áldás lengjen rátok,
Amerre csak mentek, amerre csak jártok!
Ebjón.

Sátáni bál.

A Kárpátok csavargó, kigyózó heglánczai között történt az esemény; nem messze a duklai szorosától: télen. A magyarok és az oroszok a lövészárkokban feküdtek és lövöldöztek egymásra. Hideg, szeles, téli idő volt. A hosszú, egyhangú, testet zibbasztó, vért megfagyasztó fekvést a magyar katonák végre is megunták és rohamot intéztek az oroszok ellen — büszkén, vadul, daczosan. A dolog teljesen magától értetődő volt: alattuk piszkos, havas sártömeg feküdt, a levegő körülöttük puskaporszagú volt, a fülük zugott a folytonos fegyverropogástól, a lábuk teljesen át volt fagyva és olyan éhesek voltak, mint... mint — no, mit is mondjak — mint az élelem után sóvárgó fakó keselyűk. Igen, ők elhatározták, hogy sturmot intézzenek és megléckéztetik a pimaszokat, hiszen már — elvégre is elég volt a komédiából!... Szuronyt szegezve rontottak előre... Az oroszok tüzeltek egy darabig a lövészárkokból — és pedig elég sikeresen, mert néhány baka végig esett a havas földön... A bajtársak most ügyet sem vethettek rájuk: tovább szaladtak a lövészárkok felé... Ilyen jelenetet ritkán lát az ember életében: az összbenyomás fenséges ér-

fejlesztését és ápolását sem, mert ép testben leginkább lehet ép lélek.

Ezeknek a különböző lelki és testi szempontoknak helyesen egyensúlyozott fejlesztése mellett fejlődik a gyermekből olyan ember, aki életének célját látja, aki magát el tudja tartani és másoknak hasznát is előmozdítja, aki nem akar vakon letiporni és elnyomni másokat, hanem a társas életbe helyesen és nemesen be akar illeszkedni.

Ilyen embereket nevelni igen nagy feladat. Ezért a szülők is becsülik meg azokat, akik gyermekeiknek lelki vezetői s a mai világháború forgatagában se fedkezzenek meg arról, hogy a múlt nemzeti kulturájának fő alapvetője a jó iskola. X

Meghívó.

Van szerencsém a gömörmezei muzeum-egylet t. tagjait a folyó év szeptember hó 16-án délután 2 órakor a gömörmezei muzeum régiségtárában tartandó *rendes évi közgyűlésre* ezennel tisztelettel meghívni.

Rimaszombat, 1915. szeptember hó 1.

Bornemisza László, muz. egyl. elnök.

Hírek és vegyesek.

Törvényhatóságunk a király előtt.

Vármegyénk törvényhatóságát a király előtt f. hó 2-án tisztelgett monstre küldöttségben, mint már megirtuk, *Kubinyi Géza* főispán vezetésével *Lukács Géza* alispán, *Sipeki Balázs* Lajos v. b. t. t., rozsnói megyéspüspök, *Szentiványi József* és dr. *Soldos Béla* tb. főjegyző képviseltek. A küldöttség polgári tagjai festői díszmagyart öltöttek s így vonultak a király elé. Folyó hó 5-én már hazaértek a küldöttek, kik nem győznek eleget beszélni a wieni ünnepek gyönyörű lefolyásáról.

Szakall Kálmán újabb kitüntése.

Örömmel regisztráljuk az örvendetes hirt, mely a háboru kezdete óta a harctéren vitéz és hősi magatartást tanúsító losonci *Szakall Kálmán* vezérkari alezredesnek — losonci *Szakall Vincze* nyug. vármegyei árvaszéki elnök kiváló fiának — újabb kitüntetését hozza. A háboru évfordulója alkalmával ugyanis — mint

zelmet keltett a szívben, mely Berzsenyi szavát juttatja emlékezetünkbe: „Nem szül gyáva nyulat Nubia párducza!” A látvány megkapó volt: A magyar katonák fehéren szaladtak előre; olyanok voltak, mind a föld, mind a tájék: havasok, jegesek... Mintha csak fehér hölgyeket látott volna az ember, kik bálba mennek, egy farsangi bálba!... Valóban, a csatatér egy nagy bálteremhez hasonlított: a zene sem hiányzott, a táncz, a csókolózkodás sem, később a villanycsillárok, lampionok sem... Egyszóval minden volt, ami egy bál kellékeihez szükséges: még valami pezsgő is: kiömlő, piros katonavér!... Az ég tiszta volt, de a szél erősen fújt hidegen, metszőn. Néhol még forgószékek is keletkeztek és az apró, hatszögletű hókristályok úgy repültek a levegőben, úgy tánczoltak, úgy forogtak, mint a ringlispil, mint az autó kereke. A szél pedig olyan érdekesen füttyült, a katonai és a gépfegyver pedig olyan meghatóan, szomorúan terczelt, mint egy vándorezdigány hegedüse, kiből az érzést a rongyos ruháin keresztül beszívárgó nyomor csipdesi ki durván, parancsolóan... A magas és mélyhangok csodálatos ritmusban csókolták és falták fel egymást... A forrongás még jó sokáig tartott. A hópolyhek villámgyorsan száguldoztak a hideg levegőben, a kopár faágak csaknem összepofozták egymást, hogy elkaphassák a téli szélnek komoly, szerelmes csókjait; a golyók sem értek rá báméskodni, siettek ők is tovább... Sürgős dolguk volt, amit még el nem végeztek. Már alkonyodik és még mennyi ember!... Örült gyorsasággal szelték át a szürkülő eget; sebesen csókolták végig a hópolyheket, azután

a harcztérről írja az alezredes — kedves meglepetésben volt része, amikor külön futár hozta meg neki a bajor király által adományozott bajor érdemrend tisztii keresztjét. A vitéz alezredes — ki nálunk széles körökben őszinte szeretetnek örvend — méltán rászolgált az újabb kitüntetésre, melyhez mi is szívből gratulálunk.

Kinevezés a vöröskeresztnél. *Ferencz Salvátor* főherceg, az önkéntes egészségügyi ápolás felügyelője, gróf Csekónics Endre királyi biztos előterjesztésére, a városunkbeli származású dr. *Harmatzy Simon* Loránd belügyminiszteri titkárt főmegbízott helyettesé nevezte ki s továbbra is meghagyta eddigi hatáskörében, amennyiben ő a háboru kezdete óta a királyi biztos mellett a titkári teendőket teljes buzgalommal végzi.

Elöléptetések. Dr. *Fáy István* vármegyei aljegyző zászlóssá, *Lukács Géza* vármegyei alispán fia: *Lukács Béla* pedig hadapróddá lett előléptetve. Az előléptetésekhez szívből gratulálunk s jóleső örömmel értesültünk arról, hogy *Lukács Béla* kadéttá előléptetése alkalmából parancsnoka által legkitünőbb minősítésben részesült.

Hivatalvizsgálat. *Lánczy Kálmán* kir. tá. c. os. pénzügyigazgató augusztus hó 24 én Dobonán a városi adóhivatal ügykezelése feletti vizsgálatot tartott. — *Madarász Pál* pénzügyi tanácsos, földadó kataszteri biztos is hivatalosan megvizsgálta a dobsinai kataszteri munkálatokat.

Katonai előléptetés. *Kandra István* itteni m. kir. adóhivatali tiszt és *Victorisz Gyula* rimaszombati takarékpénztári könyvelő, a 25. gyalogezred tartalékos hadnagyai főhadnaggyá lettek előléptetve. — Ugyancsak főhadnaggyá lett *Spéczián Gusztáv* betléri uradalmi igazgató fia: *Spéczián Gyula* tart. hadnagy, határrendőrségi tiszt. Az új főhadnagynak gratulálunk.

Uj tüzérhadnagy. A vármegyénkbeli kikerült új hadnagyok sorában örömmel regisztráljuk, hogy a dobsinai városi főjegyző fia: *Nikl Zoltán* szintén aug. 18-án avattatott fel, mint a Ludovika Akadémia volt növendéke a m. kir. honvédség kebelében tüzérhadnaggyá.

Uj hittan-tanár. A helybeli egyesült protestáns főgimnáziumban a róm. kath. gyermekek hitoktatásával szeptember hó 1-től, *Bencsik Sándor* távozása folytán, *Cservenka Béla* segédlelkészt bizta meg a rozsnói egyház megye püspöke.

futottak tovább... A magyar katonák sem álltak, ők is szaladtak előre: előre, a muszkák felé. Az orosz katonák sem veették tréfára a dolgot, kiugráltak gyorsan a lövészárkokból és ők is futottak, rohantak, menekültek!

Eközben ráborult a csata terére az éjszaka. A sok apró csillag, amely eddig az égnek a kékjébe rejtőzött, kíváncsian dugta ki fejét. A távoli ének hangja csábította őket ki, melyet vígan visszhangzott vissza az erdő. A magyar katonák jöttek és magukkal hoztak százhuszonöt orosz. Hogy jöttek, milyen örömmel, kacagással?! A csillagok nevettek, mosolyogtak, összesugtak és ismét kacagtak... Még a hó is tündöklőbb volt, mint valaha.

Csak a meghalt katonák heverték fáradtan, szomoruan az anyaföldön, de ezek arcját is lassan elborította a frissen sziporkázni kezdő hó és szürke festékekkel mázolta be sírhalmukat az éjnek mindent elnyelő morgorva némasága...

Fistula Georg.

„Az egyiket a sors felemeli, a másikat porig alázza; a család büszkeségét fekete betűkkel írja be hatalmas föliánsába és részeg ábrázattal kínálja meg selyemczukorkával azt, aki rokonságban érzi magát az akasztófával”. Ezeket a szavakat *Fistula Georg* mondotta. Mindenek előtt bátor leszek bemutatni őt. Ő, kérem szépen, *Fistula Georg*, mozdonyvezetőből lett lókupecz; különben világlátott egyén és poczakja tulleghans. Mostan éppen dohányt szopogat, mert a fogai fájnak. A nyálat, a keserű nyálat ki szokta köpni, de ez mellékes. Egy *Neue Freie Presse* van éppen a kezébe: szorgalma-

Horváth Gyula távozása. Igazán fájó érzéssel vesszük a hírt, hogy a rozsnói püspök ur Ö. Excellentiája *Horváth Gyula* rk. káplánt egyházkormányzati szempontból Losoncra helyezte át. Őt évig volt *Horváth Gyula* városunkban s ezen idő alatt a város társadalmának minden rétege valláskülömbőség és társadalmi osztagokra való tekintet nélkül igazán nagyon megkedvelte. Mint papot, hívei valósággal rajongással környékezték. Buzgó, alázatos volt papi kötelességeinek teljesítésében. Ezen a téren a munka soha sem volt nála sok. A hitélet fejlesztésében s a kath. egyház tekintélyének megvédésében nagynevű princípális oldalán az oroszlanrész őt illeti. Ezen nemes tulajdonságainál talán csak tulságos szerénysége volt nagyobb. Egy mély vallásos érzéssel áthatott, fenkölt gondolkozású, hivatásának magaslatán álló, fáradhatatlan, buzgó és képzett papot veszít benne a rimaszombati kath. világ egyrészt, másrészt a mindenkivel legelőzékenyebb s igazán lekötőzően lebilincselő modoru, puritán jellemű, becsületes igaz embert a társadalom. Egy egész embert, aki papi hivatását mindenkor a legszebb harmoniában tudta tartani, a társadalomnak is kijáró kötelességekkel, akit új állomáshelyére városunk közönségének igaz tisztelete s szeretete kísér.

Szabadságon a harcztérről. *Horváth Albert* népfőlkelő főhadnagy, főgimnáziumunk tanára, a ki már egy év óta harcztéri szolgálatot teljesít északon, a mult héten pár heti szabadságra hazatért városunkba.

Itt említjük meg, hogy főgimnáziumunknak másik tanára: *Pásztori Gyula*, népfőlkelő főhadnagy, a ki az északi harcztérről elfagyott lábakkal került haza, a mult hónapban további gyógykezelés céljából Püstyén fürdőre küldetett.

Járásorvosi kinevezés. Dr. *Osváth Jenő* budapesti gyakorló és kerületi munkásbiztosító pénztári orvost — *Osváth Dániel* feledi járási főszolgabíró fiát — Hontmegye főispánja a szobi járás tisztii járásorvosává nevezte ki. A kiváló szorgalmu és széles körökben kedvelt fiatal orvos jelenleg a váci hadikórházban teljesít szolgálatot s itt a vezetőség teljes elismerését vívta ki.

Tanári kinevezés. Dr. *Hensch Géza* jolsvai városi tisztii orvos fia, *Hensch Arthur* szombathelyi reálistiskolai segédtanár rendes tanárrá nevezetett ki.

Gyógyszerészek kinevezése. A honvédegyesületi tisztviselők tartalékalományában t. évi szeptember 1 ei ranggal gyógy-

san böngészni. Valaki tán azt gondolná, hogy német származású. Pedig dehogy: ő németül nem is tud, jobban mondva, igen kevés az, amit tud. De ez nem is epe. Ő már negyvenöt éves mult február 5 én, reggel 7 órakor, továbbá ő kiszolgált katona is, exmozdonyvezető és lókupecz. Amint mondám, tanulmányozza a német nyelvet. Ő ugyanis egy fél éve szerelmes egy német bonneba; ebből mindent meglehet magyarázni. Azóta rab. Ketreczbe is van zárva: a szerelem aranyketreczbe; bilincsek is vannak rajta: de nem a kezén meg a lábán, hanem a nyelvén: rajta lóg a német nemtudás csőrömpölő láncza. Azokat a szavakat, amelyeket nem ismer, ki szokta preperálni, hogy azután megtanulhassa őket, de ez ritkán sikerül... Ilyenkor dühösen vágja a földhöz a *Neue Freie Presse* és toporzékolva rikácsolja: „En jó vagyok, kedves vagyok és mindenütt csak a krach ér: Egyszer a vonat siklik ki, másszor a nyelvem siklik ki; egyszer a pénzemet veszitem el, most meg aranyos rózsámat fogom elveszíteni. Hiába, így volt mindig a világi élet; egyszer fázott... különben én nem is ezt akarom mondani, hanem azt, hogy a sors egyiket felemeli, a másikat porig alázza; a család büszkeségét fekete betűkkel írja be hatalmas föliánsába és részeg ábrázattal kínálja meg selyemczukorkával azt, aki rokonságban érzi magát az akasztófával”. Azután lecsillapodva, felszedegeti a német betűket és morfondírozik magában: „Gretchen nyílt szívű, Gretchen kimondhatatlan édes tubarózsza, egy ártatlan, felelő szírom, életemnek megara nyozója...” Elgondolkozott és szemei lassan könnybe lábadtak: sulyos, kerek könnycseppeket ejtett a *Neue Freie Presse* vezércikkére és

szertügyi tisztte kinevezetett *Seress József*, a nemesmartonfalvai ref. lelkész fia, a népfőlkélnél ugyancsak népfőlkelő gyógyszerügyi tisztte nevezetett ki a Losoncra szolgálatot tevő itteni gyógyszerértulajdonos: *Deutsch Barna* eddigi népfőlkelő segédgyógyszerészügyi tiszt.

Allandó választmány. A megyei közgyűlést megelőző allandó választmányi ülés f. hó 7-én fog megtartatni.

Igazságügyi kinevezések. A király az igazságügyminiszter előterjesztésére dr. *Förös Ferencz* nagyrőcei kir. járásbirósági albirót járásbiróvá nevezte ki jelenlegi székhelyén való meghagyással. Az itteni bíróságnál működött *Csajka Dezső* kassai allügyész ügyészszé, *Róduy József* beregszászi, *Bretán Sándor* orosházi és *Záhonyi Aladár* sásdi járásbirósági a bírák — járásbírák'á nevezetettek ki. — Dr. *Tomcsányi László* debreczeni királyi törvényszéki albiró — *Tomcsányi László* kuriai bíró fia — törvényszéki bíróvá nevezetett ki a debreczeni kir. törvényszékhez.

Adminisztrátori megbízás. Az elhunyt fűtekpilisí róm. kath. plébános *Komlóssy Mihály* plébániájára a rozsnói megyés püspök a városunkbeli származású *Mázik László* jelenleg losonci káplánt küldte ki adminisztrátorként.

Kegyeletes emlék. A mult héten *Kiss József* édes anyjának a sírját kereste föl a költő tisztelőinek egy helybeli kisebb csapatja. Az az eszme merült föl, hogy a koszorus költő édes anyjának sírját a Szelesen lévő régi izr. temetőben meg kellene menteni a teljes elfeledtetéstől. Dr. *Lichtschein Adolf* kir. tanácsos kegyeletes eszméje volt kiinduló pontja az akciónak, a melyet magáévá tett dr. *Véress Samu* helybeli főgimn. nyug. igazgató és *Lőrinczy György* kir. tanácsos, tanfelügyelő országos jellegű irodalmi akció formájában. A kegyeletes emlék megvalósítása érdekében e szerint megindult a sikeresnek ígérkező eljárás.

Halálozások. *Kurányi István* 20 éves pénzügyőri vigyázó, kit augusztus hó 19 én sulyos betegen szállítottak be a helybeli közkórházba, ott augusztus 29 én hastífuszban meghalt. Temetése, a melyre a sujtott szülők is eljöttek — a pénzügyőrség őszinte részvéte mellett 31 én ment végbe.

Rimabrézón augusztus 28 án elhunyt felsőmalatinai és rimabrézói özv. *Malatinszky Frigyesné* szül. *Peszkovszki Viktória* 79 éves korában. Özv. *Borys Jánosné* szül. *Adamszky Adolf* és *Adamszky Géza* anyjukat gyászolják az elhunytban, kinek hült tetemeit 30 án helyezték örök nyugalomra Rimabrézón.

halkan mormogta, fejével egyet biccentve: „Bizony, bizony”. Azután belenézett a szemben álló tükörbe és úgy látta, hogy ő még igazán nem mondható öregnek, hogy ő még képes hódítani. Hogy a haja ősz, az nem baj, hiszen azon könnyen lehet segíteni; csorbás, odvas fogai sem nyomnak sokat a latban. Miből él a sok fogorvos és fogtechnikus? Nem mind csak azzal bibelődik, hogy az állkapczákra új fogsorokat rakjon vagy a még meglévő rozoga odvakat kireperálja és betömje valami malter szerű anyaggal. Igen, ő ujjaszűli magát! Mit fog majd szólani *Madame Gretchen*, ha majd ugy szépen, ifjan maga előtt fogja látni... Két hét mulva bátran meglehet az eljegyzés és rá egy hétre, két hétre talán a lakodalom is. Még cigányokat is fog hozatni! Az igaz, hogy táncolni nem fog, de ez már az illendőséghez hozzátartozik.

... Azután boldog érzéssel, lázasan szakította fel a kék levelet, mit merengése közben hozott be a szobalány. A levélben pedig ezek a betűk állottak egymás mellett: „Tisztelt Uram! A kedves *Gretchen*ért ne aggódjék, mert már jó kezekben van. Ne is keresse, mert már megszöktünk kettecskén, jobban mondva, csak tisztességesen elmentünk. *Garibaldi*.” *Fistula Georg* összeszedte a homlokán ránczait és csak ennyit szólt: „Pimasz mindenét, még ilyeneket mer írni! Hiába az egyiket a sors felemeli, a másikat porig alázza; a család büszkeségét fekete betűkkel írja be hatalmas föliánsába és részeg ábrázattal kínálja selyemczukorkával azt, aki rokonságban érzi magát az akasztófával”.

Ebjón.

Ugyancsak Rimabrézón folyó hó 3 án hosszasan szenvedés után elhunyt özv. *Kicsiny Gusztávné* szül. Galko Mária 67 éves korában. — Gyermekei: *Nagy Pálné* szül. *Kicsiny Gizella*, *Kicsiny Géza*, *Palkovics Sándorné* szül. *Kicsiny Ilona* kiterjedt családdal gyászolják az elhunytat, kinek hült tetemét Bakostörökre szállítják s ott folyó hó 6 án temetik el.

Kohn Salamon, városunk régi polgára — *Kohn Adolf* fűszerkereskedő közeli rokona — augusztus 24-én hosszasan betegség után 66 éves korában elhunyt. Izraelita polgártársaink nagy részvétel mellett temették el 25 én.

Zsidó újév. A zsidók ünnepeinek sorozata folyó hó 9 én, csütörtökön veszi kezdetét az újév napjának nagy ünnepével. A zsidó számítás szerint ekkor kezdődik az 5676 ik év. Az újévi ünnep után (18-án szombaton) lesz a böjtnap: az ugynevezett *Jom kippur*.

Magas kitüntetés. Ilenczfalvi *Sárkány Jenő* ezredes, kit szoros családi összeköttetései fűznek megyénkhez s ki a harcztéren tanusított vitéz és hősi magatartásával ismételtén fényes sikereket aratott, a Lipót renddel lett kitüntetve.

Kórházi bizottsági ülés. Vármegyénk kórházi bizottsága augusztus hó 30 án *Lukács Géza* alispán elnöklésével ülést tartott.

Vármegyei rendes közgyűlés. F. hó 16-án tartja vármegyénk törvényhatósága rendes nyári közgyűlését, melynek főbb tárgyai a következők: Alispáni jelentés a vármegyei köz igazgatás lefolyt negyedévi állapotáról. — Uralkodóknk Ó cs. és kir. Felsége köszönő távirata a vm. közönségének a gorliczei győzelem alkalmából küldött hódoló táviratra. — Frigyes kir. herceg Ó fensége köszönő távirata a gorliczei győzelem alkalmából küldött üdvözlő táviratra. — Gróf Tisza István miniszterelnök köszönő leirata a gorliczei győzelem alkalmából küldött üdvözlő táviratra. — A vm. lakosságának a f. évi szeptember 15—1916. augusztus 1-ig lisztrel való ellátása tárgyában a központi bizottság javaslatának érdemi elintézése. —

Rokkaut katonákat gyámolító hivatal megkeresései a közvetítésre hivatott járási bizottságok alakítása tárgyában. — Bornemisza László bejelentése a szabadosi volt urbéreszek erdejéből befolyt vételár kezeléséből származó kamatjövedelem ügyében. — *Tomory Géza* és *Remenyik Aladár* nyugdíjazásának kimondása stb. stb.

Elhunyt katoná. Az itteni vöröskereszt kórházban *Pető József*, ki a harcztérről súlyos sérüléssel került ide még július hónapban s alszárát amputálni kellett, augusztus 28-án meghülés által szerzett tüdőgyulladásban meghalt. A csonkítás után teljesen meggyógyult a hős katoná s már rövidesen elhagyhatta volna a kórházat, ha újabb halálosvégű betegséget nem kapott volna. Halála őszinte részvétet keltett s a 30-án végbement temetésén a vöröskereszt kórház ápoló személyzete testületileg résztvevett s a ravatalra koszorút is helyezett.

Beiratások. Az itteni összes iskolákban folyó hó 1-én megkezdődtek a beiratások meglehetősen érdeklődés mellett az áll. polg. és elemi leányiskola helyiségeiben. A beirt növendékek száma lassan emelkedik és megközelíti a mult esztendei arányokat. A tanítások a leányiskola helyiségében megkezdődnek főgimnáziumi és polgári leányiskola növendékei részére folyó hó 6-án, amikor az ünnepélyes megnyitás lesz. Az elemi fiúiskolában a tanítások később fognak megkezdődni, mert a helyiségek alapos takarítása most van folyamatban.

Drágább a fa. A tűzifa árának rohamos emelkedése immár megdöbbentő arányokban halad előre s ez a drágulás provokálta a kormány intézkedését, mely szerint az országban levő, már kitermelt és október 31-ig kitermelendő tűzifa mennyiségét be kell jelenteni. A fa maximális ára hatóságilag meg fog állapíttatni.

Hiu ábránd. A mult héten pozitívnek jelzett forrásból kelt szárnyra az hír, hogy a losonci tűzértség visszatérése folytán Losonczon nincs elég hely a nagyszámu katonaság elhelyezésére s szeptember elsején két század áthelyeztetik ide városunkba. Nem tudjuk, hol van az elterjedt hír forrása, de azt mondhatjuk, hogy hivatalos körökben az áthelyezésről semmit sem tudnak s csak a publikum egy részének hiu ábrándját képezi az áthelyezés.

Apolló színház. Mult héten ügyesen összeállított programja volt az Apolló színháznak. Ma, szeptember 5-én, Oláh Gyula zenekarának közreműködésével változatos program mellett lesz előadás s a legközelebbi előadás folyó hó 8-án kisasszony napjának ünnepén lesz.

Rokkaut katonáknak! *Szabó Gyula* serkei ref. lelkész újabban két asszony adományát juttatta az alispánéhoz.

Sulyos kapaütés. Alsósajón f. évi június 24-én *Tomasik Jánosné* leányával a vete-ményes földre ment s mikor a *Mihalik Jánosné* földje mellett elhaladtak, a két asszony között szóváltás támadt, mire *Tomasikné* a nála lévő kapaának fokával *Mihalikné*t alaposan helyben hagyta úgy, hogy 20 napon tul gyógyuló sérelmet okozott neki. A helybeli kir. törvényszék mult hó 27-én tárgyalta a harcziás némben ügyét és sulyos testi sértés büntette címén jogerősen egy havi fogházra ítélte.

A török Vörös Félhold képes levelező-lapjait 20 fillérért árusítja az Országos Bizottság (Budapest, Képviselőház.)

Vasutépítés. A rimaszombat—poltári vasutvonalon a mult őszi nagy esőzések nagy károkat okoztak, amennyiben különösen az alagut előtti hatalmas bevágásnál nagy földesuszamlás történt, úgy hogy hónapok óta fokozott munkakerővel dolgoztak a terep megjavításán. Most augusztus hó elseje óta mintegy 200 orosz hadifogoly dolgoz ott itt a nagyszabású építkezésnél s az alagut előtt a csuszamló földet nagyszabású védművekkel és erősítésekkel kötötték meg. F. hó 1-én már befejeztettek itt a munkálatok, melyeket az oroszok nagy kedvvel és szíven végeztek, mert itt kitűnő ellátásban és igen jó bányamódban volt részük. F. hó 2-án *Cserespre* mentek a munkások s ott is elvégzik a javítási munkálatokat.

Megvágta a kaszával. A Várgede községhez tartozó *Hajnalvölgy* pusztán f. évi július hó 3-án *Dósa János* és *Ferencz Borbála*, utóbbi atyjával együtt aratási munkát végeztek. *Dósa János* az aratás közben olyan közel jött a kasza hegyével *Ferencz Borbála*hoz, hogy ennek kézcuklóját megvágta és így ez sulyos sérelmet szenvedett. A helybeli kir. törvényszék kérdőre vonta *Dósa*t m. hó 27-én tartott főtárgyaláson és *Lehoczky Márton* kir. ügyész vádbeszéde után jogerősen 8 napi fogházra és 10 korona pénzbüntetésre ítélte a vádlottat sulyos testi sértés vétsége miatt.

Hálaköszönet.

Mindazoknak, a kik édes atyám elhunytá alkalmából részvétükkel felkeresni voltak szívesek, ez uton mondom az egész család nevében köszönetet. Rimaszombat, 1915. szeptember 1.

Csapó Lajos, városi adópénztárnok.

Iskolai értesítő. Elkésve kaptuk a dobsinai m. kir. állami polgári fiúiskola huszonharmadik évi értesítőjét az 1914—15. évi tanévről, összeállítva az iskola érdemes igazgatója *Hanvai J. Ede* által. Az értesítő elején az 1914—15. ik tanév történetére vonatkozó adatok közöltetnek, majd az igazgatás személyi része s azután a végzett tananyag van ismertetve. A tanulók névsora, statisztikai adatok, könyv-és szertárak, ifjúsági egyesületek, tudnivalók közöltetnek az értesítőben.

Katonai szállítás. A miskolczi kereskedelmi és iparkamara közli, hogy a m. kir. honvéd központi ruhatár szállítást hirdet nagymennyiségű katonai ruhatári és felszerelési cikkekre, melyek a textil, fém, vas és faipar körébe tartoznak. Az ajánlatok szeptember hó 13-ig nyújthatók be. Részletes feltételek megtekinthetők a kamara hivatalában.

Bűnhődő tyuktolvajok. Rozsalfván f. évi június 21-én *Potocsni Jenő* ottani juhász a *Kander Andrásné* bezárt tyukketrecéből és a *Valach Andrásné* tyukketrecéből a zár lefeszítése után hat darab tyukot lopott s ezek egy részét *Giba András*nak eladta. A helybeli kir. törvényszék f. évi aug. 25-én *Potocsni Jánost* lopás büntette miatt jogerősen hat heti fogházra, *Gibát* orgazdaság miatt nyolcz napi fogházra ítélte.

Közönség tájékoztatás. A városban elhelyezett postai levélsekrenyekbe tudvalevőleg kis jelzőlapocskákat szoktak behelyezni, hogy a közönség tájékozva legyen, mikor szedik ki a leveleket a szekrényből. Szükséges, hogy a gyűjtő ezeket a lapocskákat figyelmesen helyezze el, mert megtörtént, hogy a szekrényen délben ezt a jelzést találták: „A leveleket 5 és 6 óra közt viszik el“, máskor pedig délután 4¹/₂ órakor azt látjuk, hogy délután 3 órakor szedik ki a leveleket. Sok üzleti és egyéb kellemetlenség származik ebből s ezért ajánljuk, hogy a levélgyűjtőnek szigorú utasítás adassék, hogy a megfelelő jelzés elhelyezésével és a levelek pontos összeszedésével s czélszerű volna a közönséget is tájékoztatni, hogy mikor van a háborus vasuti menetrend mellett postaszállítás.

Házvezetéshez

kisegítőül szerény igényű, a főzéshez értő nőt keresek. **Czimem: a kiadóhivatalban.**

Adomány. A gömörmegyei muzeum tárgyainak gyarapításához nagytiszteletű *Szűk Gyula* ref. hitv. lelkész urtól *Uzapanyit* 10 koronát kaptunk, fogadja érte hálás köszönetünket. **Az igazgatóság.**

Élelmiszerek árszabálya Rimaszombatban

1915. év szeptember hó 1-től további intézkedésig.

Marhahus eleje	kgr.	3.60
" hátulja	kgr.	4.—
Bornyuhus eleje	kgr.	3.60
" hátulja	"	4.—
Sertéshus	"	3.60
Juh hus	"	2.40
Szalonna zsirnak való	"	5.20—5.50
Szalonna füstölt	"	5.60
Dinózsir	"	6.—
Háj	"	5.20—5.50
Kókusz-zsir	"	4.—
Kókusz-vaj	"	4.—
Szalámi téli	"	12.—
Szalámi nyári	"	8.—
Liba hizott	"	3.20
Liba sovány	darab	4.00—5.00
Kacsa hizott	kgr.	3.—
Kacsa sovány	drb.	2.10
Csirke sütni való	pár	4.—
Csirke rántani való	pár	3.—
Tyúk, kakas, kappan	drb.	2.40
Kenyér	kgr.	0.52
Buza-dara	kgr.	0.85
0-ás liszt	kgr.	0.87
Főző liszt	kgr.	0.68
Vizes zsemlye	40 gramma	0.04
Kenyér liszt	kgr.	0.48
Kukoriceza dara	kgr.	0.52
Kukoriceza liszt	"	0.52
Vajas kifli (25 gramm)	drb.	0.04
Sós kifli (25 gramm)	"	0.04
Vekni	kgr.	0.60
Tej teljes	liter	0.22
Tej fűlözött	"	0.18
Tejtől édes	2 dlit.	0.20
Tejtől savanyu	"	0.20
Tejcsarnoki tej	liter	0.26
Tojás	drb.	0.09
Vaj	kgr.	6.—
Téli túró	"	0.80
Juh túró	"	3.20
Juh sajt	"	2.10
Czukor: süveg, koczka, por és kristály kgrja	1.16—1.20	
Petróleum	liter	0.80
Rizskása finom	kgr.	2.55
Rizskása középfinom	"	2.16
Kávésző	"	5.80
Kávésző középfinom	"	5.—
Árpakása nagyszemű	"	1.04
Árpakása kismemű	"	1.12
Mosó szappan	"	2.40
Sárga répa	3 drb. nagy	0.08
Petrezselyem	4 drb. nagy	0.08
Kalerábé	drb.	4—6
Vöröshagyma	kgr.	0.56—0.70
Foghagyma	"	1.20
Fejes Káposzta	"	0.12
Kelkáposzta	fej	4—6
Burgonya	kgr.	0.08
Uborka	darab	0.01
Tök	"	5—12
Zöld bab	kgr.	0.20
Száraz bab	kgr.	0.40
Zöld paprika	drb.	1—2
Rőzspaprika	kgr.	6.—
Paradicsom	"	0.13
Borsó zöld	liter	0.40
Lenese	"	0.50
Alma	kgr.	0.12
Szilva	"	0.20
Körte	"	0.20
Szilva	"	0.80

Dinnye darabja 80 fillértől 1 koronáig.

Rimaszombat, 1915. szeptember hó 1-én.

Dr. Kovács, polgármester.

Szöváltás után késeles. Nagyszaboson f. évi június 9 én Gömöri Mátyás szöváltásba elegyedett Karalló Andrással. A szöváltást csakhamar dulakodás követte, mire Gömöri kést ragadott és Karallónak karját úgy megszurta, hogy 20 napon tul gyógyuló testi sértést okozott. A kir. törvényszék f. évi aug. hó 25-én Gömöri Mátyást jogerősen 14 napi fogházra és 10 korona pénzbírságra ítélte.

Adományok. A „Vöröskereszt-egyesület” céljaira ujabban a következő szives adományokat vettük:

Pénzbéliek: Nikolevics Márton 2 K., N. N. Nyustya 10 korona, Szabó László Várgede 6 K. Weisz József Káli 146 K. Löwy Henrik talált 20 fillér.

Természetben: Dickmann Ármin egy kosár alma és egy kosár szilva, Gesztete község Fábry Ferenc lelkész által 11 drb férfiing, 11 drb alsónadrág, Bánhidy Istvánné 12 drb tök, báró Luzénszky Henrikné Osgyán két kosár alma, Keisler Gusztáv Dusa egy kosár szilva, Válykó község egy kosár bab, dr. Cziner Miksáné 1 üveg szamorádni bor, dr. Ráróssy Gyuláné egy kosár alma, Jellinek Bertalanné egy kosár alma, Pitta Lipót egy kosár alma, Percz Samu egy kosár alma. Hálás köszönettel nyugtázza az elnökség.

Adomány. A Gömörmegyei Takarékpénztár és Hitelbank Rimaszombat és Vidéke jótékony Nőegyesületének 50 koronát, a „Napközi Otthon” céljaira szintén 50 koronát adományozott. E nagylelkű adományt ez uton köszöni meg az elnökség.

Nyugtázás. A Koronás segélyző társaság részére e hét folyamán a következő adományok folytak be: Csapó Lajos ur gyűjtése 15 korona 46 fillér. Honéczy Pál martonházai ev. lelkész ur adománya 2 korona.

CSARNOK.

Imádkozatok!

Kik puha ágyatokból
Reggel kiszálltatok,
Boruljatok a földre
És imádkoztatok!

Ha látsz a fán gyümölcsöt,
Mezőkön dús vetést,
Örülj, hogy elkerültük
A vészt s a szenvedést!

És ha mosolygó arcok
Itt-ott köszöntenek,
Gondoljatok azokra,
Kik értünk küzdenek!

Mert övék minden érdem,
Hogy áll még tűzhelyünk
És van, hová lehajtsuk
Nyugodtat a fejünk!

Ha látsz vig társaságot
Mulatni gondtalan,
Ne feledd: más vidéken
Sírnak nagyon sokan!

Oh, mondjatok azokért
Egy-egy rövid imát,
Kik romba dőltek lakuknak
Küszöbjét lépik át!

Mert városok ledőltek,
Felégték a faluk,
Szegény földönfutóknak
Halljuk ma jajszavuk!

Emeljük hát kezünket
Kulcsolva Ég felé,
Hogy szép magyar hazánkat
Veszni nem engedé! *Paal Gyula.*

Aktuális strófák.

A hírt úgy hallottam. É: hogy meggyőződjem,
A szalón-kabátot rögvést felöltöttem;
Azzal sétatálcát fogtam a kezembe
S kiballagtam szépen a vásárterünkre.

Arról szól a nóa, hogy a parasztgazda
Nem hoz elegendő buzát a piacra:
Meg hogy a sertés is menykőadta drága,
Ézért járnak falun kordováncsizmába!

Beszédbe eredtem: „Mondja csak kigyelmed,
Tán szűken fizettek az idén a földek,
Hogy alig találunk a kocsikon gabnát, —
Vagy keveslik érte a megszábot summát?”

Vakargatta fejét, s azt mondta nagy hangon:
„Ugy adom a buzám, a hogy én akarom!
Nem parancsol ebben senki a világon,
Inkább otthon tartjuk dugva a padláson!”

Mert lássa kigyelmed, az a világ sorja,
Hogy ha a lókupez az államot lopja,
Mi is kivegyük a vevőkön a részünk,
Mert hát minekünk is kell valahogy' éltünk.

De itt a piacon szabott árak vannak,
Sertésért, buzánkért csakis annyit adnak,
A mennyit a tanács bölesen meghatározott,
Pedig határunkban nem vetett, nem szántott!”

Azután gúnyosan félrevonta száját
S mondá: „Hej, adnak még ötven koronácskát
Egy mázsa buzáért, majd ha hóban járunk!
Addig minden szemet hámbárunkba zárunk.”

Szinte megszedültem; mi lesz ennek vége,
Ha így gondolkodik a föld jámbor népe?
Buza, sertés, krumpli, minden méreg drága,
A fuvar többbe jön, mint a fának ára!

Mért nem is teremtett az Ég mormotának,
Hogy a tisztviselők télen alhatnának;
Legalább nem kéne szegényeknek délbe
Szorongva gondolni a napi ebédre!

Paal Gyula.

Jupiter a deckungban.

(Tanulmány.)

Mély gondolatokba merülve, sátorlapjával fejébüjáig begöngyölközve kuksolt önkéntes ur Jupiter, káplár és svarmkommandáns lucskos deckungja mélyén. Hasonló volt így a gisehi gúla négyezer esztendő lakójához.

A kilencz napja szapuló eső csafattá áztatt rajta és körülötte mindent és e csatakos múmia, uralkodói méltósággal szunnyadó őshöz nem vágó vaczkolódás után felütötte culái alól siralmas krisztu-pofáját. Szokásos jelenségek segítségével megállapította, hogy reggel felé jár az idő és ez a tudat mérhetetlen nyugalomra hangolta.

Észre se vette a szakadó esőt.

Lelkét megsibbasztotta a dolgok különös rendje s különben is annyi szenvedés után némileg sem kételkedett abban, hogy az ember a polypok és bálnák életmódjába is teljességgel belé nem törődhet.

— Ma husvét szent vasárnapja van — jutott eszébe mindjárt és a nevére büszke filozófus féltékenységet érzett a keresztény Isten ujra feltámadásán. Gondolatai közben ingerülten kapott a hóna alá s olyszzerű mozgást végzett a lapoczkái támogatásával, mintha nem szeretné, hogy bőréhez ér az inge. E tornázás a deckungvilág legdemokratikusabb sportja, melyet a bakától a generálisig mindenki jól ismer. Hasznos és böles téltlensége mellől ugrasztotta ki éppen Jupitert a népek háboruja, mindjárt a legelején s egyenest a lövészárkba.

Mivel álmodozó lény volt és sohasem hitt a történelemben, fogvaczogva búcsuzott el hű modelljétől — Pannikától, aki hűsége törhetetlenségéről úgy nyugtatta meg, hogy hatalmas aczélszív-lapátot ajándékozott neki. — A halál gondolatától dideregve, amiben roppant kíváncsiság is fészkelődött, szerencsésen u-zta meg a tűzkereztséget Krakó fölött. És bizony, ki hinné, hogy immár nyolczadik hónapja vájkál egyfolytában Halicsország talajában s hogy számtalan hőstett fűződik fenséges nevéhez. Új értelem kezdett derengeni kipróbált lelkében, s lassankint imádtá a harczeret, ahol az élet elragadó meztelenségben fitogtatja magát. Vérteli militarista lett és az új eszmék tenhéjázó vá és gögössé tették.

Am egy bolond éjszakán újból felébredt régi, babonás hiusága és feltette magában a kérdést, vajjon mi értelme van a jeles cselekedeteknek, ha végül egy buta gránát agyon találja csapni, mielőtt eldicsekedhetne velök. Az egész világ egy nagy semmi, a valóság csak a szavakban él, gondolta és mérhetetlenül vágyott haza. Hanem hamar belátta, hogy nincs nehezebb dolog a világon, mint a svarmléniából ép bőrrel megszabadulni.

Ilyen zilált lelki állapotban érkezett Jupiter ebbe az új állásba, az ezred dicsőséges előnyomulása közben, még márczius elején.

Hosszu állóharc következett. Minthogy csak a tüzerek párbajoztak, a bakaság álló nap kint táncolt a deckungból, egész figurát mutatva. Odaát szintolyanszerűen a muszka.

Lejártak a faluba a trénhez labdázni, tojást lopni, komoly békehíreket hozni, amik meggyőződéssel adódtak szájról szájra és a tavasz ujjongása ömlött el a lelkeken végig a sáncokban. Jupiter is érezte a tavaszt s noha aggodalom fogta el a gondolatra, hogy egy gránát éppen álmainak megvalósulása előtt találja meglátogatni, mégis vidámnak és öntefeltdnek látszott. Hogy éjjeleit kellemessé tegye, az éberséget deklarálta legfőbb harczi erénynek és senkit sem engedett elaludni. Álló éjjel, sátorlapjukkal a nyakukban, bőrig ázva, az agyonhajtott komflislovak siralmas pózában gunyasztottak a posztok és gyakran megesett, hogy egyik másik kimerültségében ráesett a drótra, mely összevissza sebezte arcját. Olykor a rafinált baka „támadnak a muszkák” csatakiáltással berohant a dróttól és deckungja fenekén röhögte, mint szalad a fegyvertűz végig a fronton, pokolivá varázsolva az éjszakát.

Jupiter hamar átlátott a szitán, csak tétovázva lövögetett és inkább azon töprengett, vajjon hány golyó járja át halottaiban is azt a muszkát, mely deckungja előtt feküdt meg a multkori ellentámadás óta. Másutt is heverték összevissza, komikus pózban hullák, de őt csak ez érdekelte és kegyeletteljes elmélkedésbe merült látásán. Csizmáitól megfosztva, hason feküdt és orcájára felfelé mászott a föld, mint a fatöveken látni. Napról-napra esett össze a sárga mantli foszló tetemén és büzeit nem vesztette el áttól a mézstejtől sem, amellyel egy éjjel befecskenedezték volt a faluból requirált vízipuskával.

És mihelyt a hajnal első sugara derengett, az éjszaka rémei elkotródtak, helyet adva a nappal békés nyugalmának.

Jupiter többnyire sült szalonnával megtojással táplálkozott. Két puczerje volt, állandóan deckungjában, oláh rekruták, kik roppant tisztelték, mivel jelenlétére gyónni jött nekik. Filozófushoz illő fondorlattal gazdag éléskamrát tartott fenn, melyet elmésen tudott gyarapítani a legénységnek kijáró faszolásokból; reá nem haragudtak ezért, csupán a puczcerekre, mert azok azt a kiváltságot élvezték, hogy nem álltak posztton. Leleményessége arra is rávitte, hogy tábori lapokon rögtönzött krokikkal a tiszt uraktól udvarolt ki rumot, cigarettát, sajtot, miegymást.

Végső esetekben pedig a reserva porciók felé sunyított szemével.

Azokkal a szemekkel, melyek keskenyek és szelidek, csaknem szájalmat keltők voltak és a legénység különös tiszteletét biztosították részére s amelyeknek tekintete a trecentó szentek arcán ül. — A manipuláns, ki néha feljött a tréntől, nyiltan meg is mosolyogta e szemeket. A filozófus képes volt elpirulni ezért, pedig a markában volt ez az ember, mivel ha ott időzésekor éppen gránátok víjogtak, félelme, mint általában azoké, kik a trénnél deckolnak, roppant neveltséges figurává változtatta. A gránátokkal különben mindenki egyformán van.

Az infanterietűz a bakának semmi, de a gránát szóra, mentül öregebb a harcos, olyaszzerűt érez, mint Zebbudeus a Jehova említésére. Így teltek szóval a napok.

Husvét közelgett és avizó járta, hogy a muszkák támadó kedvükbe jöttek.

Az ünnep első napján tehát Jupiter egy angriff lehetőségétől begyulladva ébredt. Pannikájára gondolt és elszorult a szive. Ingerelte az itéletidő, mely miatt az elegáns védművek szétmállottak, mint vaj a napon és elővette utolsó mentségét, a maródi vizitet. Miután neurasthénia, különféle krónikus nyavalyái, cukorbetegsége, véredény elmeszesedés, paralízis, aranyér s még számtalan betegségeivel eddig mindig visszautasították, elhatározta, hogy előadja az aczélszív megrendítő történetét az orvosnak, bizonyosságul előrántva zsebeiből az idomtalan aczélszívet. Hanem eszébe jutott, hogy az orvos csak bosnyákul tud s már éppen istenkáromlásba fogott, amidőn odakünn a

a deekungja környékén gyanus mozgolódás keletkezett.

Egy baka erős ordítással már be is kiáltott hozzá:

— Káplár ur, káplár ur, tessik kijönni hamar, ni, hogy jönnek a muszkák.

Síralmas vaczkából, sovány alakját, mintha dróton rántották volna ki hirtelen, pedig négy kézláb kellett kimászni. És miközben fegyver- és municzió után nézett, rá gondolt a rezerva konzervekre, hogy meg kellene tényleg enni, majd egyszerre meglátva magát a Varsótól Czernoviczig kigyózó végtelen emberlánczolat egy parányi pontján, amiut a konzervek megévésén elmékedik; ez a tudat a történelem iránt érzett kegyeletének még meglevő foszlányait is kiölte belőle.

Végül kinézett s amit látott, az valóban elképesztő és csodálatos volt.

Odaát a muszkák deekungjaiból rendetlen áradatban özönlöttek errefelé és ugyancsak az ő emberei is átugrálva a spanyol lovakon nagy csoportokban, ujjongva rajzottak arrafelé valamennyien komót, fegyvertelenül, és azok az ellenségek, kik az aljban már összeértek, meleg kézsorításokkal, ölelésekkel üdvözölték egymást.

Első tekintetre Jupiter azt hitte, hogy a csoda megtörtént, a béke kitört, de mivel elmékedő ember volt és nem hallotta a lefuvást, megsejtette, hogy ez csak a bakaság békekötése, mégis mivel kellemesebb volt úgy, tovább hitt álma megvalósulásában s már éppen arra gondolt, hogy megfelelő harczi erekltyeket biztosítson a hazamenetelre, a midőn eldördült a muszka tüzérség első salvéja. Olyan gránátzásra még a legöregebb harcosok is alig emlékeztek. Hogy rohant a bakaság deekungjaiba!

Egy istenfélő baka véletlenül a vakondok mód deekoló Jupiter mellé kerülve, így so pánkodott mellette: nem gondolnak Istenre, e szent napon lövöldözni.

— Számár — fortyant fel Jupiter zilált pózban — nem háboru van-e? szabad ölni, nincs Isten, nincs Panni, nincs aczélsziv, Jupiter meghalt, mert feltámadt Jézus... és sok ilyest hadart még tovább, hanem a baka azt hívén, hogy elméje megzavarodott, elmenekült onnan. *Duma Sándor.*

Nyilt-tér.

E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Nyilatkozat.

„Az Est” című budapesti újság folyó évi augusztus 29-iki számában a miskolczi raktárlopás ügyével kapcsolatban megjelent közleménynek reám, illetve férjemre vonatkozó részére nézve az igazsághoz híven kötelességem kijelenteni, hogy a cikknek reánk vonatkozó része feltétlenül téves és a valóságtól teljesen eltérő információ alapszik, amennyiben a vizsgálat ellenünk semmi legesekélyebb bizonyítékot vagy gyanúkat sem talált, mert mi az említett cikkben körülírt esemény elkövetésében teljesen ártatlanok vagyunk. Jelenleg katonai szolgálatot teljesítő férjem nevére is arra kérem a n. é. közönséget, hogy irántunk eddig tanúsított jóindulatát és bizalmát részünkre tovább is fentartani és véleményét velünk szemben ne az említett hírlapi cikkben foglaltakra alapítani sziveskedjék, amennyiben már az eddigi vizsgálati adatok is teljes ártatlanságunkat derítették ki.

Rimaszombat, 1915. augusztus hó 30-án.

Gránát Dezsőné.

Szerk. és kiadóhivatal üzenetei.

K. M. Megkaptuk és legközelebb besorozzuk.

L. K. Sajnálattal mellőznünk kell. Nem üti meg a mértéket.

Gy. N. Versünk van bőven s ez bizony különben sem vált be. Próbálkozzék prózával.

N. M. Budapest. Kívánsága szerint történt. Üdv!

H. L. Miskolc. Köszönjük az elismerést! Mindig igyekszünk következetesen lenni és a várakozásnak megfelelni.

A. J. és T. A. Pokorág. A beküldöttet nem közölhetjük; megbotránkozásukat értjük és magunk is megütközünk a dolog felett, de miután a bizottság nem tiltakozott, nem tehetjük azt szövé.

B. K. né urnő Eperjes. Legnagyobb sajnálattal vettük reklamációját s csak a háborus viszonyok által előidézett nehézkes postaszolgálatot kell okoznunk, mert a kiadóhivatal mindig pontosan és lelkiismeretesen expedálja minden előfizetőnk címére a lapot. Ha egyes lapszámok mégis elkallódnak s nem érkeznek az előfizető kezéhez, abban csak a postahivatal vagy a kézbesítő hibás. A kívánt példányt expedáltuk.

K. Gy. Szeged. Önnek is csak a fenti üzenettel válaszolhat a kiadóhivatal a reklamációra!

LECSŐ FERENCZ

szénkereskedő és szódavizgyáros
Rimaszombat, Szijjártó-u. 58. sz.

Tisztelettel hozom a nagyérdemű közönség szíves tudomására, hogy a közelgő téli időnyre ismételten nagymennyiségű **porosz, salgótarjáni és borsodmegyei — teljesen por- és korommentes**

I-ső rendű köszönnék

birtokába jutottam és így akadálytalanul bárkinek és bárminő mennyiségben **pontosan mázsán, esetleg kosárral is kimérve** mérsékelt árak mellett szolgálhatok:

I. r. salgótarjáni köszönnel,

I. r. borsodmegyei „

I. r. porosz koczka v. diószönnel.

Nagyobb mennyiség átvételénél a vasuti állomástól házhoz díjtalanul szállítok.

Előjegyzéseket is elfogadok, számos rendelést kérek kitünő tisztelettel:

LECSŐ FERENCZ

6—12 szénkereskedő és szódavizgyáros
RIMASZOMBAT, Szijjártó-u. 58.

Lakások.

A Tamásfalvi-utcai **DICKMANN**-féle házban **egy 3 és egy 5 szobás** első emeleti **lakás** fürdőszobával és más mellékhelyiségekkel **azonnal is kiadó.**

2 vagy 3

polgári leányiskolai növendéket lakásra, esetleg teljes ellátásra elfogad:

özv. Ivanics Józsefné 2-2

Rimaszombat, Kmetty-u. 9. sz.

Hirdetmény.

1494—1915. tkv. sz. — A rimaszombati kir. járásbírószág telekkönyvi hatósága közhírré teszi, hogy az osgyáni 289. sz. tjkvben A: I., 1., 2. sor 1349/a., 1349/b., hrzsz. alatt felvett, Jankovich Lajos hasznélvezeti jogával terhelt, kiskoru *Jankovich Ferencz* és kiskoru *Jankovich Viktor* telekkönyvi tulajdonát képező, a telekkönyv szerint 561 katasztrális hold 174 négyszögöl területű ingatlan és tartozékai a versenyajánlati tárgyalás eredménye jogerőre emelkedésétől számítva 1915. évi szeptember hó 30-tól 1916. évi szeptember hó 30-ig Rimaszombatan 1915. évi szeptember hó 30-ig **6-ik napján délelőtt 9 órakor** a kir. járásbírószág telekkönyvi hatóságánál (a kir. törvényszéki épület földszintjén 3. sz.) versenyajánlati tárgyalás útján bérbe fog adatni.

A feltételek a rimaszombati kir. járásbírószágánál és **Osgyán** község előjáróságánál megtekinthetők.

Rimaszombat, 1915. augusztus 14.

Smál s. k., kir. járásbíró.

A kiadmány hitelül:

Biszterszky, telekkönyvvezető.

Eladó kútfelszerelés.

Egy használt, — némi javítást igénylő — szivó- és nyomószerezettel ellátott **kútfelszerelés** jutányos áron azonnal eladó.

Czim: megtudható a kiadóhivatalban.

Pályázat.

A Garamvölgyi Takarékpénztár Részv.-Társ. Pohorellavasgyár,

ezennel pályázatot hirdet az elhalálozás folytán megüresedett, idősebb, nyugdíjban levő férfinak megfelelő, mintegy 1200 korona évi jövedelemmel járó és természetbeni lakással egybekötött

pénztárnoki állás

betöltésére. — A megválasztott által készpénzben vagy értékpapirokban 4000 kor. biztosíték az intézet pénztáránál leteendő.

Az állás mielőbb, legkésőbb **október hó 15-én elfoglalandó.**

Az állás elnyerése iránti folyamodványok okmányokkal kellően felszerelve **szeptember hó 10-éig** az intézet igazgatóságához, **Pohorella-vasgyár** beküldendő.

Garamvölgyi Takp. Igazgatósága.

Hirdetéseket

e lap részére elfogad

a kiadóhivatal

Tompa-utca 10. és

Ifj. RÁBELY MIKLÓS

könyv- és papirkereskedő

Deák Ferencz-u. 20. sz.

Hirdetmény.

A volt **Nyustya-likér—rimabrézói gazdasági fogyasztás- és hitelszövetkezet** igazgatósága közhírré teszi, hogy a

végleges feloszlás

iránti törvényes lépéseket ezennel megteszi. — Evégből:

1. Nyustyán, az evang. iskola tantermében folyó évi **szeptember hó 21-én délután 2 órakor** tartandó közgyűlést hirdet s erre az érdekelteket ez uton meghívja;

2. előterjeszti a kiküldött felszámoló bizottság a felszámolás betegezéséről szóló jelentését;

3. intézkedik a kereskedelmi törvény 201—204. §§-ai értelmében s felhívja egyidejűleg a szövetkezet netaláni hitelezőit, hogy e jelen hirdetmény harmadszori közzétételétől számított hat hónap alatt jogos igényeiket az alulírt igazgatóságnál bejelentsék.

Nyustyán, 1915. augusztus hó 25-én.

A szövetkezeti igazgatóság.